

125 vuotta valistuneitten naisten aktiivisuutta

Jyväskylän NNKY:n historia 1897–2022

Toimitus ja graafinen suunnittelu
Susanna Matikainen

BoD

125 vuotta valistuneitten naisten aktiivisuutta

Jyväskylän NNKY:n historia 1897–2022

Toimitus ja graafinen suunnittelu
Susanna Matikainen

Jyväskylä 2022

© 2022 Kirjoittajat ja Jyväskylän Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys ry

Toimitus, graafinen suunnittelu, kuvankäsittely, kannen ulkoasu: Susanna Matikainen

Historiikkityöryhmä: Tanja Nieminen, Eija Rytönen, Pirjo-Liisa Sillgren

Kuvat: Jyväskylän NNKY:n arkisto ja kuvaajat

Kannen kuvassa Jyväskylän NNKY:n ensimmäinen johtokunta vuonna 1898.

Kuvaajat: Henry Himanen, Sirkku Ingervo, Suvi Leppäpuisto, Susanna Matikainen, Tanja Nieminen, Seppo Rytönen, Jonna Sankila, Ilona Yrjölä

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6559-3

Sisällysluettelo

Esipuhe: Jyväskylän NNKY, sivistys-NNKY	9
<i>Pirjo-Liisa Penttinen</i>	
Toimittajan sana	11
<i>Susanna Matikainen</i>	
Tiivistelmä Eira Paunun teoksesta 85 vuotta kristillistä naistyötä – Jyväskylän NNKY ry vuosina 1897–1982	13
<i>Eija Rytönen</i>	
Jyväskylän NNKY 1980-luvulla	45
Jyväskylän NNKY, toimintaa ja kertomuksia 80-luvulta	47
<i>Susanna Matikainen</i>	
Vanha Jyväskylä -piiri kotiseutututkimuksen innoittajana	54
<i>Susanna Matikainen Liisa Tuomi-Nikulan tekstistä</i>	
Minun tarinani	58
<i>Aune Sipppa</i>	
Pienoisdraama	60
<i>Pirjo-Liisa Sillgren</i>	
Jyväskylän NNKY 1990-luvulla	63
NNKY-liikkeen haasteista ja tulevaisuudesta	65
Jyväskylän NNKY, toimintaa ja kertomuksia 90-luvulta	66
<i>Susanna Matikainen</i>	
Muistojani Jyväskylän NNKY:stä	73
<i>Leena Aaltonen</i>	
Jyväskylän NNKY 2000-luvun ensikymmenellä	77
Jyväskylän NNKY, toimintaa ja kertomuksia 2000-luvun alusta	79
<i>Susanna Matikainen</i>	
Puheenjohtajan näkökulmasta	86
<i>Eeva Vähäkangas</i>	
Jyväskylän NNKY:n grand old lady Eira Paunu 100-vuotissyntymäpäivänsä kynnyksellä: Sunnuntait pyhitän levolle	92
<i>Anita Särkkä</i>	

Jyväskylän NNKY 2010–2022	95
Jyväskylän NNKY:n toimintaa ja kertomuksia 2010–2022	98
<i>Susanna Matikainen</i>	
Työni Jyväskylän NNKY:llä — lähimmäistä rakastaen ja yhdessä tehden	111
<i>Tanja Nieminen</i>	
Lea Oksanen in memoriam	118
<i>Eeva Vähäkangas</i>	
Professorin kakku	120
Polkuni Keimiöltä Puistotorille	121
<i>Kaisa Rossi</i>	
Kauniissa joukos: Lauluryhmä Jännien tarina	123
<i>Anne Karppinen</i>	
Kuvamuistoja 120-vuotisjuhlista	124
Visuaalista maailmaa, runoja, hiljaisuuden retriittejä ja muita hyviä hetkiä	
Jyväskylän NNKY:llä	127
<i>Siina Kovanen</i>	
Suuri sisarpiiri — työskentelyni NNKY:n paikallisyhdistyksessä ja	
Euroopan NNKY:ssä	129
<i>Sanna Haapasaari</i>	
Kamalat äidit, nuo yhdessä väkevät	132
<i>Satu Kakkori</i>	
Kuvamuistoja 125-vuotiskonsertista 30.3.2022	135
Vuosikymmeniä halkaisevat toiminnot	137
Työni ja vapaaehtoistoimintani Jyväskylän NNKY:ssä	139
<i>Pirjo-Liisa Sillgren</i>	
Jyväskylän NNKY:n Kirjapiiri II	143
<i>Pirjo-Liisa Sillgren</i>	
26 vuotta Latinanpiiriä	146
<i>Pirkko Sintonen</i>	
Raamattupiiri Ännälässä, Exodus-vaellus	149
<i>Heidi Watia</i>	
Eija Rantatalo: Sydän täynnä musiikkia	152
<i>Eija Rytönen</i>	

Harjun Partiotytöt kokoontuvat Jyväskylän NNKY:n tiloissa <i>Susanna Matikainen ja Pipsa Wilhelms</i>	155
Epilogi <i>Eija Rytönen</i>	157
NNKY Suomessa ja maailmalla — Naisten rohkeita ja rakastavia tekoja	160
Ekumenian hyvät tavat <i>Lähteet: Suomen NNKY-liitto ja Suomen ekumeeninen neuvosto</i>	163
Jyväskylän NNKY:n STRATEGIA 2025	165
Jyväskylän NNKY:n puheenjohtajat 1897–2022	166
Kirjoittajat	167
Lähteet ja kirjallisuus	169
Loppuviitteet	171
Kiitämme sponsoreitamme	173

Esipuhe

Jyväskylän NNKY, sivistys-NNKY

Pirjo-Liisa Penttinen

◇◇◇◇◇◇◇◇

Kun itsenäiset ja ajattelevat sanankäyttäjänaiset saivat tsaarilta luvan yhdistyksen perustamiselle syksyllä 1895, he näkivät ja tiesivät millaisia sanoja kannatti kirjata ja selittää, jotta kaikenikäisille ja -kokoisille naisille olisi tarjolla ihmisenkokoista ja ymmärrettävää omaa toimintaa.

Suomen NNKY-liiton tehtävä on pitää huolta siitä, että itsenäiset NNKY-yhdistykset Suomessa kehittyvät yhdistysmuotoisina, yhdistyslain ja sääntöjensä puitteissa, hyvän hallinnon periaatteita noudattaen. Hyvän hallinnon periaatteissa tavoitteiksi kirjattiin mm., että yhdistys kasvaisi, sen jäsenenä olisi eri-ikäisiä naisia, toiminta on vapaaehtoista ja yhdistysten jäsenistö koostuu yhteisön erilaisista naisista (ei siis esim. vain yhden ammatin tai ikäryhmän edustajia). Jotenkin näin muistan tavoitteeksi kirjatus: ” – jotta näkyvä kristillinen sisarus toteutuisi toimittaessa kansainvälisenä ja ekumeenisena järjestönä paikallisella tasolla”. NNKY-toiminta tukee ja innostaa naisia toimimaan paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Jyväskylän NNKY on ollut edellä mainitusta tehtävästä katsottuna esimerkillinen toimija, kasvattaja ja turvallisen tilan tarjoaja. Erilaiset vuositeemat ja yhteistyökuviot on muutettu toiminnaksi niin kasvokkain tapahtuvien kohtaamisten kuin nyttemmin sosiaalisen median kautta. Säännöllisesti kokoontuneet musiikkikerhot, raamattu- ja rukouspiirit, kirjallisuuspiirit ovat tarjonneet onnistumisen ja innostumisen kokemuksia eri sukupolville. Erityistä on ollut ainakin latinan piiri ja omalla tavallaan Hakulinniemen rastaisten kotipesänä toimiminen. Siis ”rastaat”, ainakin Irja Oksanen ja Annikki Sipilä keräsivät ja jalostivat Luhangassa sijainneen Hakulinniemen leirikeskuksen marjapensaista sadon myyjäistuotteiksi. Oman lukunsa ansaitsee pitopalvelu, jonka osittaisella tuella – mutta myös haasteilla – kaunista Puistotorin tilaa on ylläpidetty.

Kulttuuri- ja koulukaupunki on tarjonnut mainiot puitteet retkille, teatterikäynneille ja monille kirkollisille tapahtumille. Menneiden sukupolvien työn arvostus näkyi kulttuuriteemoina ja mm. Wivi Lönnin työn esittelyinä. Jyväskylän NNKY:n tiloissa on toteutettu mm. Kirkkopäivien oheishjelmia sekä näyttelyitä ja konsertteja. Missään muussa paikallisyhdistyksessä ei minua vierailevana puhujana ole virvottu tervetulleeksi. Huolenpito jäsenistä, monipuolisen ohjelman tarjoaminen mielenkiintoisine aamupuurotapaamisineen näkyi ja kuului – tosin varmaan

ikinä ei hakijan mielestä huomioitu tarpeeksi paikallisyhdistyksille myönnettyjen toiminta-avustusten määrissä. Jyväskylän NNKY on yksi monipuolisimman toimintavalikon tarjoaja suomalaisten NNKY-yhdistysten joukossa.

On vaikeaa mainita toimijoita nimeltä, sillä tietenkin aina joku unohtuu. Mutta silti, tätä yhdistystä en voi ohittaa ajattelematta kiittolisena Eira Paunua, joka lähetti aarteenani pysyvän rohkaisevan kirjeen vuonna 1999, ja hänen sisariaan. Paikallisen ekumeenisen työryhmän jäsenenä NNKY on ollut monessa mukana ja pitkäaikainen toiminnanohjaaja(kaimani) Pirjo-Liisa Sillgren toimi myös NNKY-liiton edustajana Suomen Ekumeenisen Neuvoston paikallisen yhteyden jaostossa. Koordinaattori, turvallisen tilan luoja ja Jännät-toimija Tanja Nieminen on jatkanut rohkeasti matkaa ja viitoittanut tietä eteenpäin. Tavoitteena on nostaa lisää nuoria naisia mukaan toimintaan, edistää suvaitsevaisuutta sekä nostaa niin liikkeen sisäiseen kuin yhteiskunnalliseenkin keskusteluun turvallisuuteen liittyviä teemoja. Esimerkillisesti yhdistyksen toimitilaan luotiin naisille turvallinen tila ohjeineen.

Jyväskylästä on ollut useita toimijoita myös Suomen NNKY-liiton hallituksessa ja työryhmissä. Itselleni muutostukena oli Eeva Vähäkangas ja mielenkiintoisia kohtaamisia oli liiton työvaliokunnallakin muutamana vuonna, kun huomattiin että junayhteyksin oli helpointa tulla Joensuusta, Tampereelta ja Helsingistä kokousillaksi Jyväskylään. NNKY:n Näky-lehden toimituskunnassa toimivat mm. Leena Aaltonen ja Anita Särkkä. Yhdistyksen edustajat osallistuivat aktiivisesti liiton järjestämiin tapahtumiin ja kokouksiin. Rakentavaa keskustelua käytiin myös paikallisyhdistysavustuksista ja toimitilojen kunnostuksesta. Perustajanaisista alkaen sukupolvet vuorollaan ovat uskoneet ja luottaneet Jumalaan, joka tuli ihmiseksi, Vapahtajaksi ja vapauttajaksi ja jota kaikki saavat vapaasti lähestyä. Sama usko ja luottamus kuultaa tässä hetkessä ja NNKY-työlle, -tiloille ja -toimijuudelle on tilausta ja tarvetta.

Toukokuussa 2022,

Rovasti *Pirjo-Liisa Penttinen*

Suomen NNKY-liiton pääsihteeri (syksystä 1995 tammikuuhun 2017)

Historiikkityöryhmä (Tanja Nieminen, Eija Rytönen, Pirjo-Liisa Sillgren) ja kirjan toimittaja Susanna Matikainen tutkivat valokuvia kesäkuussa 2022.

Vuonna 1897 Jyväskylässä oli joukko valistuneita, koulutettuja, itsenäisiä ja kristinuskoon sitoutuneita naisia, jotka halusivat toimia yhdessä erityisesti nuorten naisten hyväksi. Lyseon laulusalissa perustettiin NNKY-yhdistys, joka on kristillinen vapaaehtoisuuteen perustuva maallikkoliike. Se loi pohjan seurakuntien lapsi-, nuoriso-, lähetys- ja diakoniatyölle. Se innosti pitämään arvossa tietoa, ihmisenä kasvamista, yleissivistystä ja kulttuurin eri ulottuvuuksia. Yhdistys avartui vuosien mittaan vieraanvaraiseksi ekumeeniseksi yhteisöksi, joka on osa maailmanlaajaa NNKY-liikettä (YWCA). 125-vuotias Jyväskylän NNKY on jättänyt paljon jälkiä niin paikallishistoriaan kuin laajemmallekin. Tämän kirjan kirjoittajat avaavat tiedollisia ja kokemuksellisia näkymiä yhdistyksen henkilöihin ja vaiheisiin eri aikakausina. Tämän teoksen painotus on 80-luvulta tähän päivään, mutta se sisältää myös tiivistelmän vuonna 1986 julkaistusta Jyväskylän NNKY:n historiikista *85 vuotta kristillistä naistyötä – Jyväskylän NNKY ry vuosina 1897–1982*.

Jyväskylän NNKY

ISBN: 978-952-80-6559-3

92.845

9 789528 065593